

Az Alkotmánybíróság döntése szerint a májusban elfogadott ügynöktörvény

alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság döntése szerint a májusban elfogadott ügynöktörvény alkotmányellenes. A jogszabály megszüntetné az ügynökök, a hálózati személyek és a hivatásos alkalmazottak személyére és működésére vonatkozó adatok titkosságát, így bárki megismerhetné, hogy ki működött együtt az előző rendszer állambiztonságával. Jelenleg csak a közszereplők adatai nyilvánosak. Az MSZP a döntés után úgy vélte: nekik nincs tennivalójuk. A Fidesz csak annyi módosítást támogatna, hogy tételesen sorolják fel, ki számít közszereplőnek. Az SZDSZ pedig kibővítené a közszereplők körét.

Az Alkotmánybíróság kedden nyilvánosan hirdetett ítéletet az ügynöktörvényről, amit a testület az alaptörvénybe ütközőnek talált. Az Alkotmánybíróság szerint a májusban, az Országgyűlés által elfogadott, de ki nem hirdetett jogszabály két szakasza ütközik az Alkotmányba. A testület szerint a múlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló törvény azon rendelkezései alkotmányellenesek, amelyek a személyes adatok védelme nélkül bárki által megismerhetővé, hozzáférhetővé teszik az elmúlt rendszer szolgálatainál dolgozott személyeknek a levéltár által kezelt személyes adatait. Az Alkotmánybíróság a törvény második és nyolcadik szakaszát találta alkotmányellenesnek.

Az MSZP-s képviselők által benyújtott és májusban elfogadott ügynöktörvényt Mádl Ferenc volt államfő küldte meg júniusban véleményezésre az Alkotmánybíróságnak, mivel álláspontja szerint a jogszabály több része ellentétes az Alkotmánnyal. Érdekes módon maguk az előterjesztők is ezt kérték az államfőtől, mivel a törvényhez fűződő alkotmánymódosításuk nem kapta meg a kétharmados többséget a parlamentben.

Az Alkotmánybíróság döntése után Répássy Róbert (Fidesz) azt mondta az [origo]-nak, hogy a törvény további módosítását csak a mostani alkotmánybírósági határozat által megszabott keretek között támogatják. A Fidesz szerint a határozat és az Alkotmány szerint csak a közszereplők esetében lehet szó teljes nyilvánosságról. Ezért arra volna szükség, hogy pontosítsák, tételesen felsorolják, ki számít közszereplőnek. A döntés kimondja azt is, hogy "nincs olyan cél, melynek elérése indokoltá tenné a teljes nyilvánosságra hozatallal járó alapjog-korlátozást". Ezért a fideszes politikus úgy véli, ügynökügyben "kíváncsiságból" nem szabad módosítani az Alkotmányt, pártja ezért nem is támogat semmilyen alkotmánymódosítást az ügyben.

Tóth Károly (MSZP) azt mondta az [origo] kérdésére, hogy pártja már korábban világossá tette, mit akar ügynökügyben: a teljes nyilvánosságot támogatták a múlt feltárása érdekében, ezért akarták az Alkotmányt is módosítani. Mivel Tóth szerint csak az MSZP álláspontja egyértelmű az ügyben, ezért pártjának nincs tennivalója. Menjenek haza, gondolják végig, mit akarnak - üzent a többi pártnak az MSZP-s politikus.

Fodor Gábor (SZDSZ) szerint várható volt, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek találja az ügynöktörvényt. A törvényt a közszereplő fogalmának kiterjesztésével lehetne alkotmányossá tenni anélkül, hogy az alkotmányt módosítani kelljen - vélte a politikus. Mint az MTI-nek elmondta, ő maga ezt már korábban is javasolta, de a nagyobbik kormánypárt ragaszkodott az alkotmánymódosításhoz, amelynek elfogadásához nem volt meg a szükséges kétharmados támogatás a parlamentben. Hozzátette: a parlamentnek újból foglalkoznia kell az ügynöktörvénnyel, és szerinte várható, hogy ismét előkerül az alkotmánymódosítás kérdése is.

Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos, aki már korábban is törvénytörőnek találta a parlament által elfogadott szöveget, a döntés után azt mondta: úgy véli jó úton járt, amikor a törvényt véleményezte. Elmondta, hogy szerinte a jelenlegi törvény az, ami alkotmányossági

szempontból megfelelő, vagyis biztosítja az érintettek információs önrendelkezési jogát. Ezért Péterfalvi szerint nincs szükség új törvényre.

Az új ügynöktörvény révén megszűnne a múlt rendszer biztonsági szolgálatainál feladatot ellátó, operatív állományban lévő személyek (az ügynökök), a hálózati személyek és a hivatásos alkalmazottak személyére és működésére vonatkozó adatok titkossága, így bárki megismerhetné, hogy ki működött együtt az előző rendszer állambiztonságával.

A köztársasági elnök az Alkotmánybíróság korábbi határozatai, valamint az úgynevezett Sólyom-bizottság 2003-as jelentése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a módosítás alkotmányellenes. A törvény ugyanis megfelelő alkotmányos indok nélkül, szükségtelenül korlátozza az érintett személyek személyes adatainak védelmét. Mivel a megfigyelték a hatályos törvény alapján is megismerhetik a velük kapcsolatba hozható operatív összekötőről, hálózati személyről, hivatásos alkalmazottról az azonosításukhoz szükséges adatokat, az információs önrendelkezési jog érvényesítéséhez (és az "információs kárpótláshoz") nincs szükség ezeknek a személyes adatoknak a teljes nyilvánosságra hozatalára - indokolt Mádl Ferenc.

Az államfő azt a kérdést is felvette, vajon alkotmányosan elfogadható-e a hivatásos alkalmazottaknak, tehát a beszerzőknek és tartótiszteknek, illetve a hálózati személyeknek, tehát a beszerzett ügynököknek egységes kezelése adataik nyilvánosságra hozatalát illetően.

A köztársasági elnök alkotmányosan kifogásolhatónak tartotta azt is, hogy a törvény nem biztosít a nyilvánosságra hozatallal érintett személyek számára megelőző, hatékony és érdemi jogorvoslatot. Ennek azért van jelentősége, mert a Történeti Levéltárban kezelt adatok nem teljes körűek. Ezért szerinte lehetőséget kell adni az érintetteknek, hogy a nyilvánosságra hozatalt megelőzően jogorvoslattal élhessenek.